Toimitusjohtajan katsaus

Varsinainen yhtiökokous 28.3.2017

Lemminkäinen

Vuosi 2016 lyhyesti
Taloudellinen katsaus
Näkymät ja ohjeistus

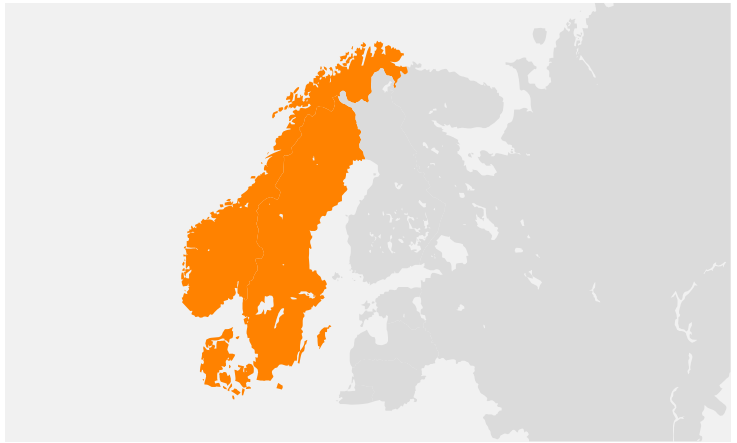
Lemminkäinen

Toimintaympäristö vuonna 2016

Suomi

- Suuret hankkeet kasvukeskuksissa tukivat **infraprojekteja**.
- Öljyn alhainen hinta ja valtion investoinnit ylläpitivät **päällystyksen** kysyntää.
- **Asuntorakentaminen** kasvoi. Sijoittajamyynti alkoi laskea, kuluttajamyynti piristyi.

Skandinavia

- Suuria **infrahankkeita** käynnissä tai suunnitteilla.
- Ruotsissa **päällystysmarkkina** oli vahva. Norjassa valtion investointien taso vakiintui. Tanskassa hintakilpailu lisääntyi.

Venäjä ja Baltian maat

- **Talonrakentamisen** neuvottelu-urakoinnissa urakoitsijan luotettavuus on muodostunut kilpailueduksi.
- Suurten väylien rakennus- ja korjaushankkeet ylläpitivät **päällystyksen** kysyntää.
- **Infrarakentaminen** oli vakaata Baltiassa.

Lemminkäinen

2016 lyhyesti: Taloudellinen asema vahvistui, liikevoitto parani

Vahvempi taloudellinen asema

- **Sidottu pääoma 388 M€ (475)**
- **Korollinen nettovelka 81 M€ (127)**
- **Liikkeellä olevien hybridien määrää pienennettiin 78 M€ nimellisarvosta**

Liikevoitto 67,6 M€ (37,3)

- **Päällystys ja Suomen talonrakentaminen paransivat**
- **Liikevoitto sisältää 19,4 M€ palautuksia ja 8,0 M€ alennettuja kuluvarauksia liittyen Helsingin hovioikeuden asfalttikartellipäätöksiin sekä 4,9 M€ ydinliiketoimintoihin kuulumattomiin liiketoimintoihin liittyviä alaskirjauksia.**
- **Ilman edellä mainittuja eriä oikaistu liikevoitto olisi 45,1 M€, mikä on 2,7 % liikevaihdosta.**

Lemminkäinen

Asfalttikartelliin liittyvät vahingonkorvaukset

- Helsingin hovioikeus antoi 20.10.2016 päätökset asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista.
  - Niiden 37 kanteen osalta, joissa Lemminkäinen oli vastaajana, Lemminkäinen ja muut asfalttialan yritykset ovat oikeutettuja saamaan palautuksia yhteensä noin 20 M€ (sis. noin 14 M€ vähemmän pääomakorvauksia sekä noin 6 M€ vähemmän korkoja ja oikeudenkäyntikuluja kuin mitä käräjäoikeus oli määrännyt).
  - Näistä palautuksista Lemminkäinen on oikeutettu saamaan yhteensä noin 19 M€ sisältäen pääomakorvauksia, korkoja ja oikeudenkäyntikuluja. Nämä tulot Lemminkäinen kirjasi neljännen vuosineljänneksen tulokseensa.
- Lemminkäinen on sopinut 17 kunnan ja Suomen valtion kanssa.
- Lemminkäinen on pitänyt vahingonkorvauksia perusteettomina. Korkeimmassa oikeudessa on Lemminkäisen osalta edelleen vireillä muut Lemminkäisen jättämät 13 valituslupahakemusta sekä 19 kunnan valituslupahakemukset koskien Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antamia päätöksiä.
- Hovioikeudessa käsiteltyjen kanteiden lisäksi käräjäoikeuden käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Käsittelyn alkamista odottavien kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 M€, joista Lemminkäinen on tehnyt hovioikeuden päätösten perusteella yhteensä 5,1 M€ kuluvarauksen.

Strategia 2014–2019

Painopiste kohti operatiivista tehokkuutta ja kasvua

Lemminkäinen

Strategian eteneminen

2014–2019 Vahvempi taserakenne ✓

	Q1/2014	Q4/2016
Kassa	54 M€	131 M€
Kassavirta (rullaava 12 kk)	-70 M€	132 M€
Sidottu pääoma	691 M€	388 M€
Korollinen nettovelka	364 M€	81 M€
Hybridilainat	140 M€	35 M€
Koko vuoden rahoituskulut	50 M€	29 M€

2015–2019 Kilpailukyky & kassavirran luominen

Toimenpiteet vuonna 2017
- Prosessien tehostaminen ja yhtenäistäminen segmenteissä
- Hukan karsiminen
- Energia- ja materiaalitehokkuus
- Kaluston ja henkilöstön liikkuvuuden parantaminen

2016–2019 Kannattava kasvu valituilla alueilla

Toimenpiteet vuonna 2017
- Ruotsin organisaation vahvistaminen
- Osaamisen kehittäminen

Lemminkäinen

Taloudelliset tavoitteet

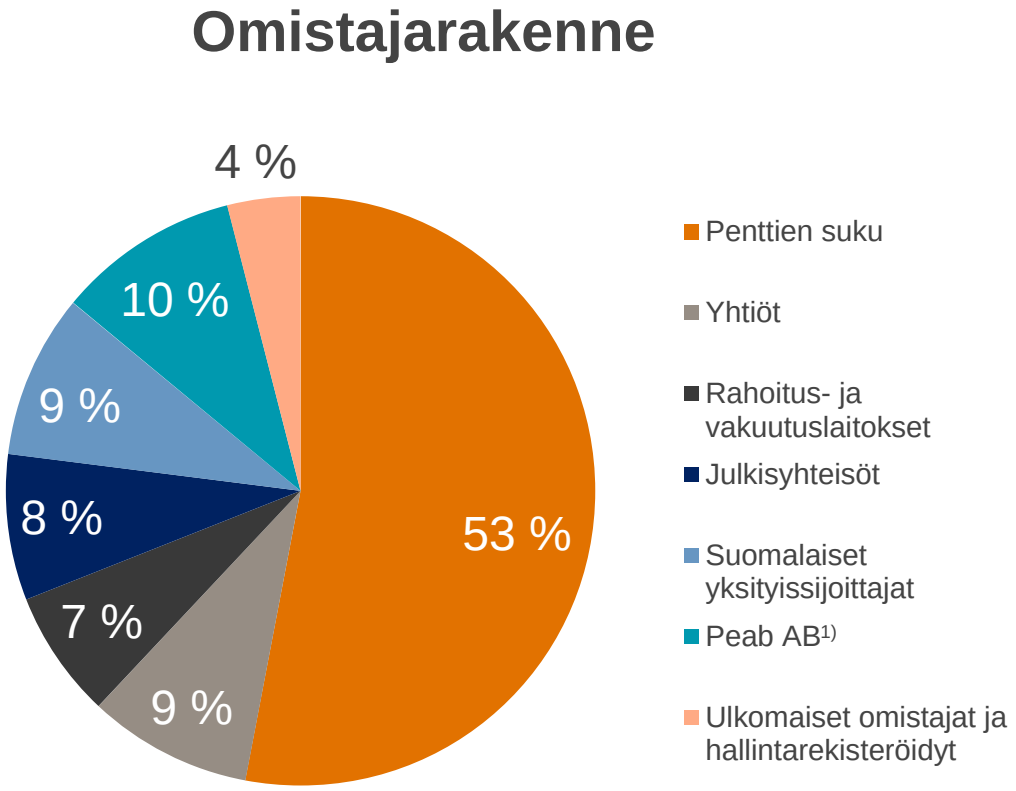
- Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, yli 15 % vuoden 2019 lopussa
- Liikevoittoprosentti yli 4 % vuoden 2019 lopussa
- Omavaraisuusaste yli 35 % vuosina 2016-2019

- Lemminkäisen tavoitteena on vakaa osingonjakopolitiikka, jossa vähintään 40 % tilikauden tuloksesta jaetaan osakkeenomistajille osinkoina.
- Tavoitteiden saavuttamiseksi yhtiö pitää riskitason strategiakaudella maltillisena.

Taloudellinen tavoite	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, yli 15 % vuoden 2019 lopussa	4,5 %	5,3 %	**11,3 %** 1)
Liikevoittoprosentti yli 4 % vuoden 2019 lopussa	1,8 %	2,0 %	**4,0 %** 2)
Omavaraisuusaste yli 35 % vuosina 2016-2019	37,1 %	40,6 %	**39,5 %** 3)
Osingonmaksu: vähintään 40 % tilikauden tuloksesta.	0,0 %	38,5 %	**40,3 %** 4)

1) Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE vuonna 2016 olisi 7,7 % ilman 19,4 milj. euroa palautuksia ja 8,0 milj. euroa alennettuja kuluvarauksia liittyen Helsingin hovioikeuden asfalttikartellipäätöksiin sekä 4,9 milj. euroa ydinliiketoimintoihin kuulumattomiin liiketoimintoihin liittyviä alaskirjauksia
2) Liikevoittoprosentti vuonna 2016 olisi 2,7 % ilman 19,4 milj. euroa palautuksia ja 8,0 milj. euroa alennettuja kuluvarauksia liittyen Helsingin hovioikeuden asfalttikartellipäätöksiin sekä 4,9 milj. euroa ydinliiketoimintoihin kuulumattomiin liiketoimintoihin liittyviä alaskirjauksia
3) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2016: 35,4 %
4) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016	Osakkeiden lkm	% osakkeista
Pnt Group Oy	4 231 948	18,2
Pentti Heikki Oskari Kuolinpesä	2 253 698	9,7
Forstén Noora	1 415 241	6,1
Pentti Lauri	1 161 635	5,0
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 091 677	4,7
Fideles Oy	882 200	3,8
Vimpu Intressenter Ab	779 579	3,4
Pentti Kristian	766 580	3,3
Pentti-Von Walzel Kristina	760 580	3,3
Pentti-Kortman Eva	751 234	3,2
Wipunen varainhallinta Oy	650 000	2,8
Mariatorp Oy	650 000	2,8
Mandatum Life	511 311	2,2
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	452 112	2,0
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	385 000	1,7
15 suurinta omistajaa, yhteensä	**16 742 795**	**72,1**
Muut omistajat	3 372 764	14,5
Hallintarekisteröidyt yhteensä	3 104 341	13,4
Yhteensä	**23 219 900**	**100,0**

1) Perustuu Lemminkäisen vastaanottamaan liputusilmoitukseen 2.4.2012

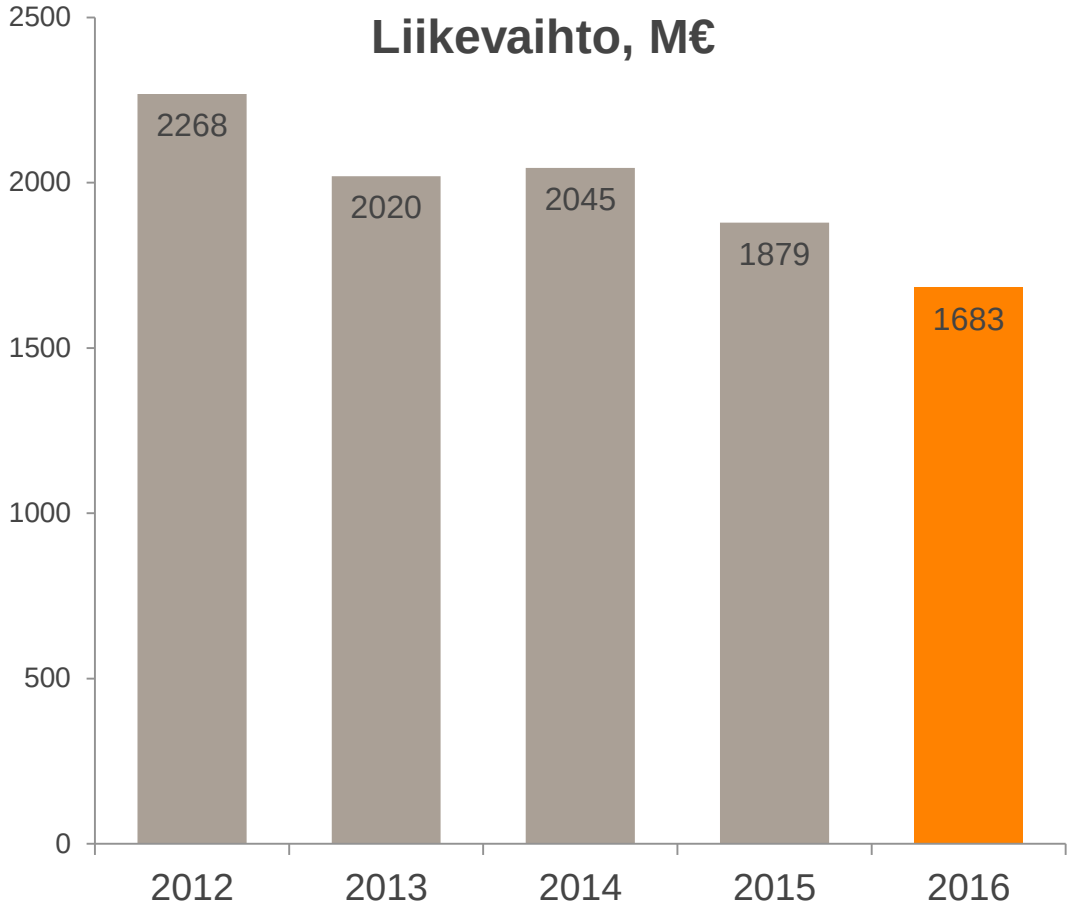
Lemminkäinen

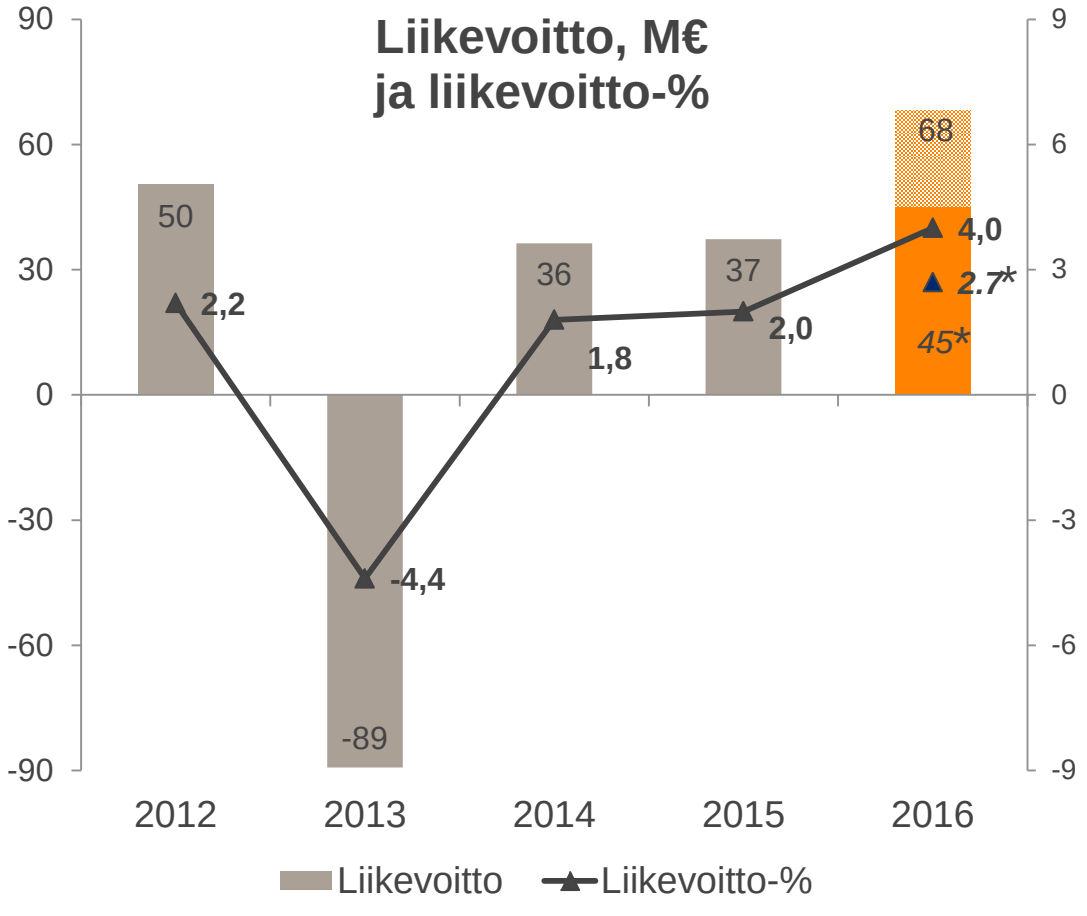
Vuosi 2016 lyhyesti
Taloudellinen katsaus
Näkymät ja ohjeistus

Lemminkäinen

Liikevaihto laski, liikevoitto parani

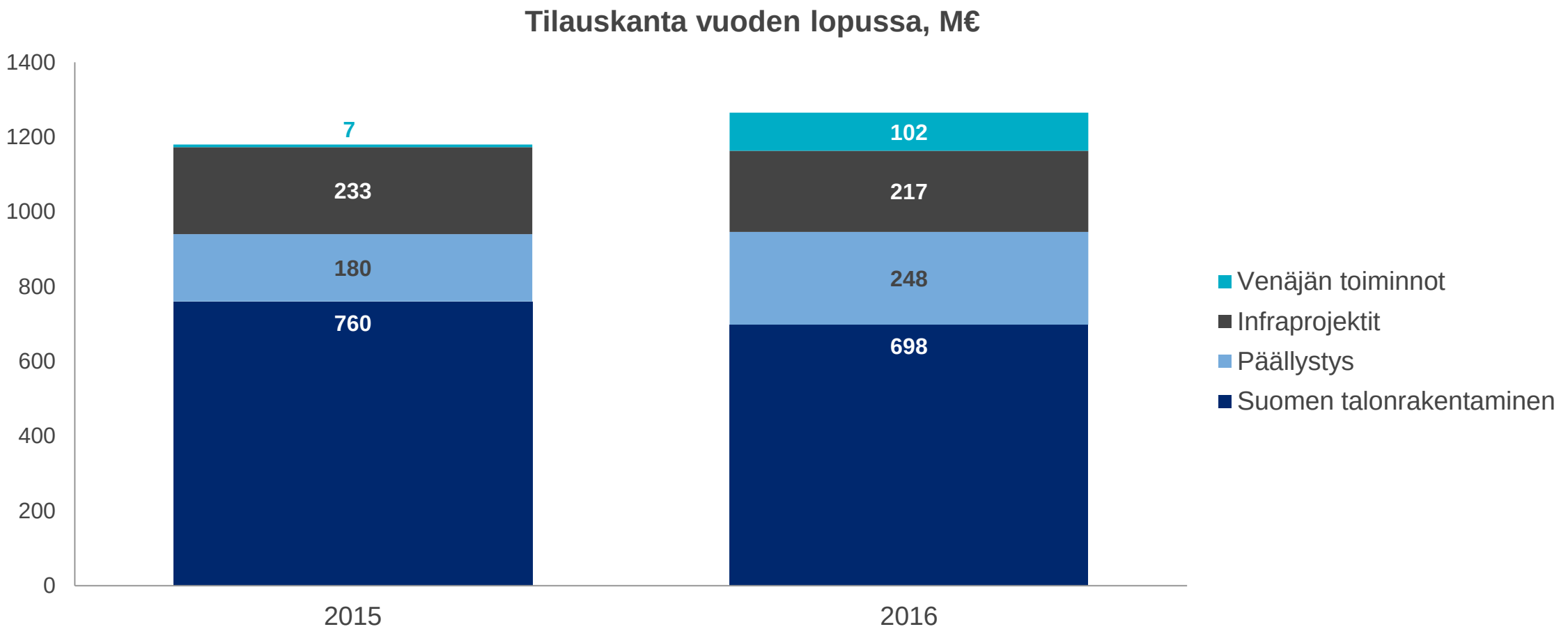

*) Liikevoitto ja liikevoitto-% ilman Helsingin hovioikeuden asfalttikartellipäätöksiin liittyviä palautuksia ja alennettuja kuluvarauksia sekä ydinliiketoimintoihin kuulumattomiin liiketoimintoihin liittyviä alaskirjauksia.

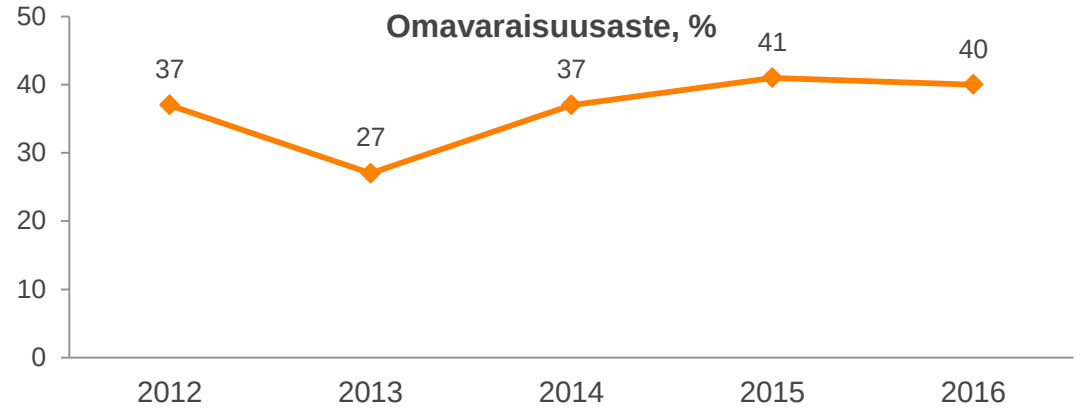
Lemminkäinen

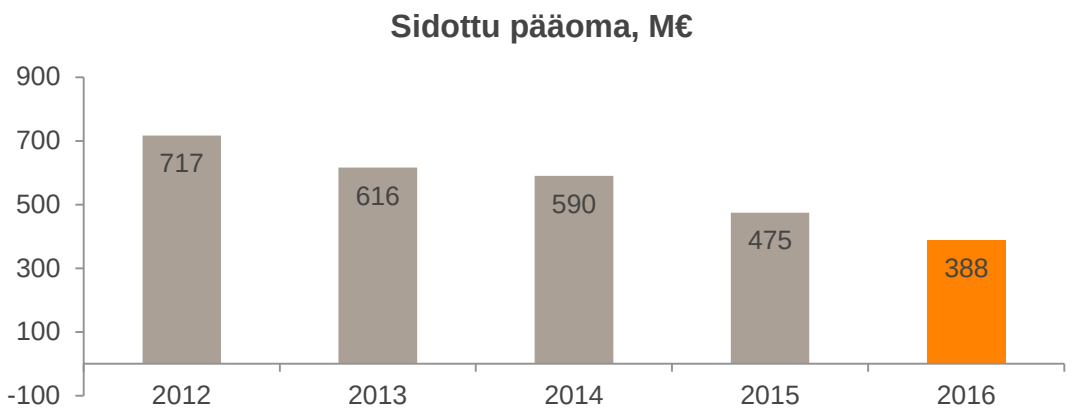
Tilauskanta kasvoi vuoden aikana

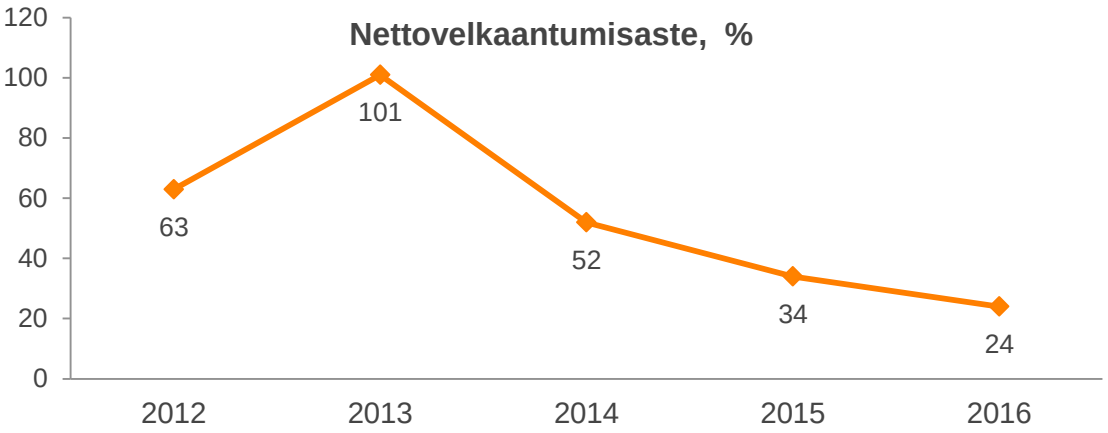
Lemminkäinen

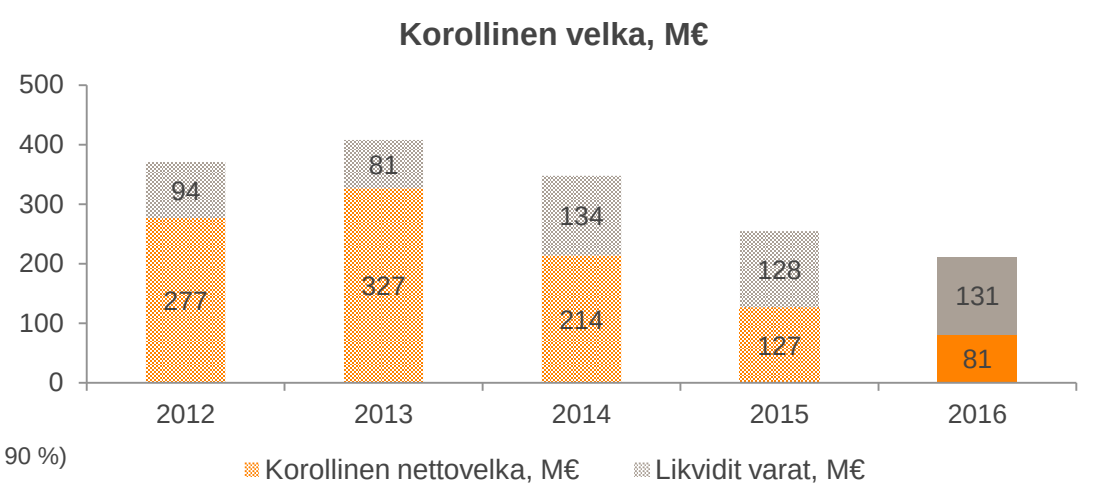
Velat ja rahoitusasema: myönteinen kehitys jatkui

Huom! Mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana, omavaraisuusaste 12/16 olisi 35 % (12/15: 29 %)

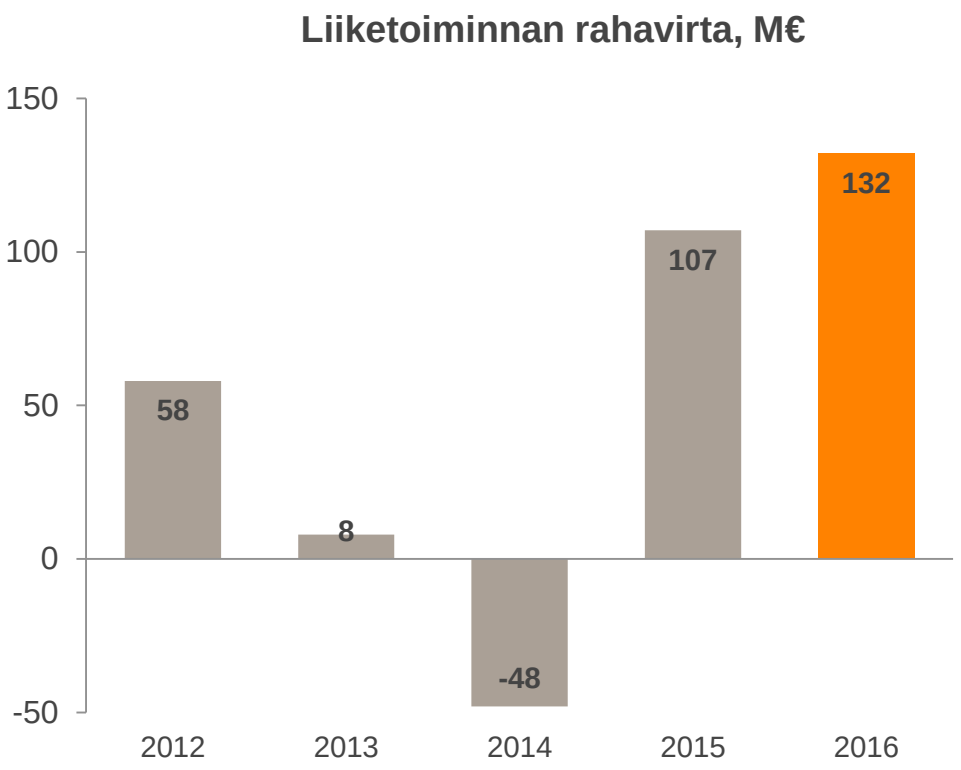

Huom! Mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana, nettovelkaantumisaste 12/16 olisi 39 % (12/15: 90 %)

Lemminkäinen

Liiketoiminnan rahavirta

- Yhtiö jatkaa taseen ja kassavirran hallintaa ja sen tavoitteena on lisätä Suomen talonrakentamisen tontti-investointeja kasvukeskuksiin.
- Lemminkäisen hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiö jakaisi 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta osinkoa 0,66 euroa (0,12) osaketta kohti.

Vuosi 2016 lyhyesti
Taloudellinen katsaus
Näkymät ja ohjeistus

Lemminkäinen

Päivitetty segmenttirakenne 1.1.2017 alkaen

Päällystys

Päällystys- ja kiviainesliiketoiminnat Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa

Infraprojektit

Kallio- sekä maa- ja insinöörirakentaminen Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa sekä infrarakentaminen Baltiassa

Suomen talonrakentaminen

Asunto- ja toimitilarakentaminen, korjausrakentaminen ja kiinteistökehitys Suomessa

Venäjän toiminnot

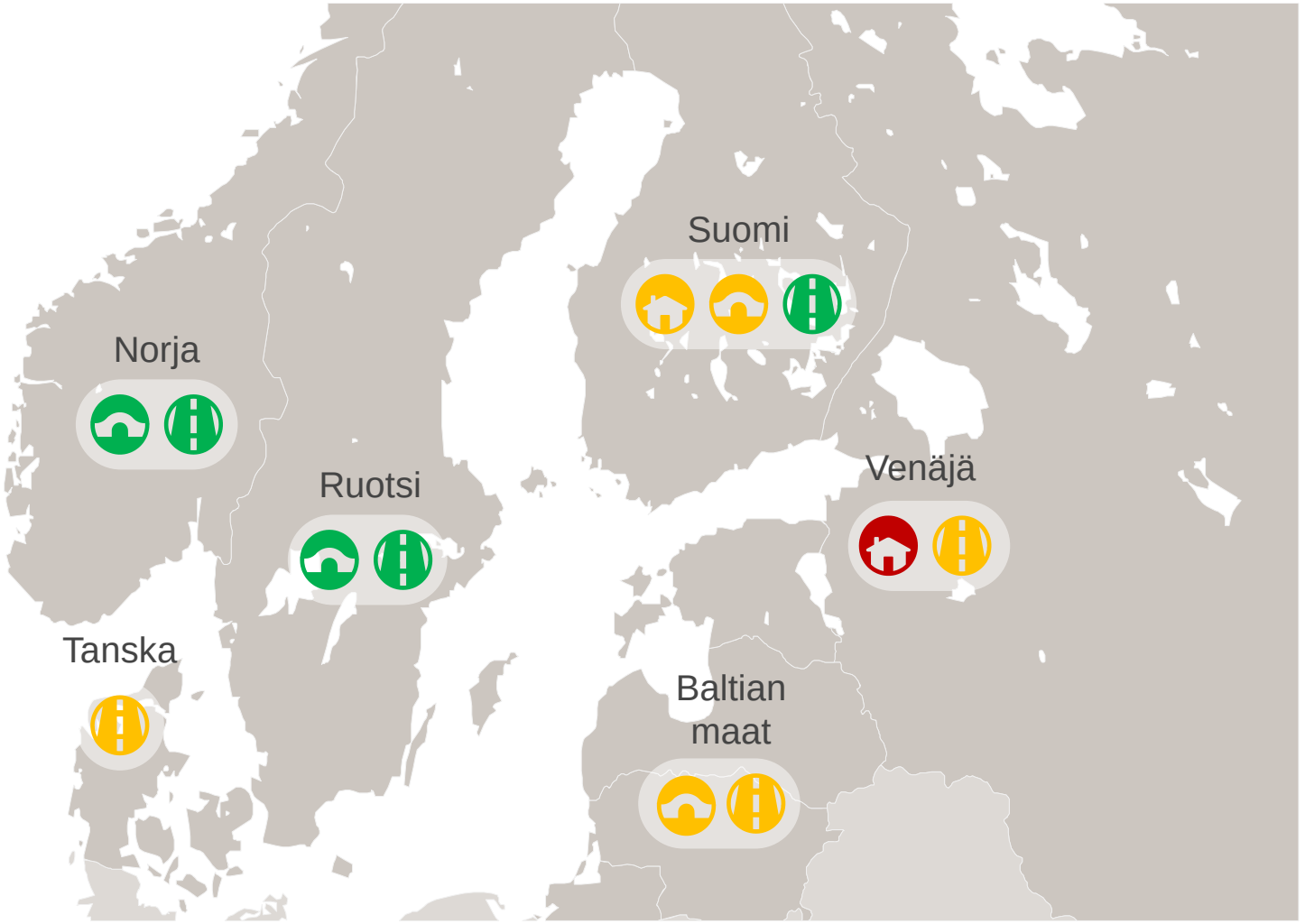
Talonrakentaminen ja päällystys Venäjällä

Avainluvut 2016, pro forma		**Päällystys**	**Infraprojektit**	**Suomen talonrakentaminen**	**Venäjän toiminnot**
Liikevaihto	M€	648,5	426,2	581,2	54,5
Liikevoitto	M€	20,8	12,5	17,2	-3,8
Liikevoittoprosentti	*%*	*3,2*	*2,9*	*3,0*	*-7,0*
Tilauskanta	M€	193,7	271,3	698,2	101,7
Sidottu pääoma	M€	189,0	30,3	215,8	23,7

Lemminkäinen

Markkinanäkymät 2017

- Talonrakentaminen
- Infrarakentaminen
- Päällystys

- Kasvaa
- Vakaa
- Laskee

Lähteet: Euroconstruct, yhtiön oma arvio

Lemminkäinen

Vuonna 2017 keskitymme operatiivisen tehokkuuden ja kilpailukyvyn parantamiseen

Kilpailukyky & kassavirran luominen

- **Prosessien tehostaminen ja yhtenäistäminen segmenteissä**
- **Hukan karsiminen**
- **Energia- ja materiaalitehokkuus**
- **Kaluston ja henkilöstön liikkuvuuden parantaminen**

Kannattava kasvu valituilla alueilla

- **Ruotsin organisaation vahvistaminen**
- **Osaamisen kehittäminen**

Lemminkäinen

Ohjeistus vuodelle 2017

Lemminkäinen arvioi, että vuonna 2017 sen liikevaihto kasvaa vuodesta 2016 (1 682,7 milj. euroa). Liikevoiton (IFRS) vuonna 2017 yhtiö odottaa paranevan 45,1 miljoonasta eurosta, joka vastaa vuoden 2016 operatiivista toimintaa.

Lemminkäinen

www.lemminkainen.fi